

Revalidatiecentra

Reiniging, desinfectie en sterilisatie

Werkgroep Infectie Preventie
Vastgesteld : augustus 2009
Revisie: augustus 2014

Aan de samenstelling van deze richtlijn werd, behalve door leden en medewerkers van de WIP, bijgedragen door: de heer dr. G.I. Andriessse (arts-microbioloog), Amphia Ziekenhuis, Breda; de heer J.M. Kruitbosch (revalidatiearts), Revalidatiecentrum De Hoogstraat, Utrecht; mevrouw M. van Rijen (hygiënist), Amphia Ziekenhuis, Breda en mevrouw N. Tuinman (coördinerend verpleegkundige), De Vogellanden, Centrum voor Revalidatie, Zwolle.

Dit document mag vrijelijk worden vermenigvuldigd en verspreid mits de Werkgroep Infectie Preventie (WIP) als bron wordt vermeld.

Controleer altijd of dit de meest recente versie van de richtlijn is (zie www.wip.nl). De WIP acht zich na het verschijnen van een update niet meer verantwoordelijk voor gedateerde versies van de richtlijn.

Opmerkingen over deze richtlijn ontvangen wij graag via stwip@wip.nl.

DISCLAIMER

De geplande revisiedatum van deze richtlijn is verlopen. Dit kan betekenen dat de richtlijn (op onderdelen) niet meer up-to-date is. De gebruiker dient daarom zelf na te gaan of deze richtlijn nog up-to-date is.

Werkgroep Infectie Preventie
p/a Leids Universitair Medisch Centrum
Kamer C7-P-131
Postbus 9600
2300 RC Leiden
T 071 52 66 756
E stwip@wip.nl
I www.wip.nl

Inhoudsopgave

1	Reiniging	1
1.1	Definitie	1
1.2	Reiniging huishoudelijke artikelen, ruimten en meubelen	1
2	Desinfectie	5
2.1	Definitie	5
2.2	Toepassing	5
2.3	Desinfectie huishoudelijke artikelen, ruimten en meubelen	7
3	Sterilisatie	8
3.1	Definitie	8
4	Aanschaf materialen	8
5	Instrumenten en verpleegartikelen	8
5.1	Algemene regels	8
5.2	Sterilisatie	9
5.3	Desinfectie	9
5.4	Bewaren en transport van gebruikt instrumentarium	9
5.5	Spel- en oefenmateriaal	9
Bijlage A.	Literatuur	14

1 Reiniging

1.1 Definitie

Onder reiniging wordt verstaan het verwijderen van zichtbaar vuil en onzichtbaar organisch materiaal om te voorkomen dat micro-organismen zich kunnen handhaven en vermeerderen en worden verspreid.

1.2 Reiniging huishoudelijke artikelen, ruimten en meubelen

☞ Voor alle methoden van reiniging wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van wegwerpmaterialen.

☞ Her te gebruiken materialen moeten na gebruik worden afgevoerd naar de wasserij.

Op deze manier wordt uitgroei van micro-organismen en opeenhoping van stof en vuil zoveel mogelijk voorkómen.

☞ Reiniging van hulpmiddelen, meubilair en de vloer gebeurt met een droog systeem.

Bij het droge systeem wordt weinig of geen vocht gebruikt. De vloer blijft na behandeling dus droog achter en is direct weer begaanbaar. Alleen bij aangehecht vuil is droge reiniging niet afdoende en moet een nat systeem worden gebruikt.

1.2.1 Reinigingsmiddel

☞ De kant en klare reinigingsmiddelen en de aangemaakte verdunningen van reinigingsmiddelen dienen dagelijks meerdere malen te worden ververst, afhankelijk van de vuilbelasting.

Tegenwoordig wordt veel gebruik gemaakt van sproeiflacons, om detergens te sproeien op kleine te reinigen oppervlakken. Deze flacons moeten dagelijks, inclusief de sproeikop, na de werkzaamheden worden leeggegooid en droog bewaard.

1.2.2 Droog reinigen (= stofwissen)

☞ Stofwissen vindt dagelijks plaats en heeft voorkeur boven nat reinigen.

Bij (stof)wissen worden stof en losliggend vuil van egale, homogene vloeren met een stofwisapparaat en een stofbindende wegwerpbaar doek verwijderd.

☞ Uitwrijven en bij- of spotspraysen wordt afhankelijk van de vervuiling gedaan.

Vlekken worden verwijderd door plaatselijk te sprayen met een gecombineerd reinigings- en onderhoudsmiddel en door opnieuw uit te wrijven. Uitwrijven/bij- of spotspraysen wordt voorafgegaan en/of opgevolgd door (stof)wissen.

Bijspraysen (spotspraysen) is het door middel van een sprayflacon en een highspeed machine aanbrengen en uitwrijven van een gecombineerd reinigings- en onderhoudsmiddel, op plaatsen waar de bestaande beschermlaag beschadigd of versleten is. Bij uitwrijven/bij- of spotspraysen worden deze vloeren uitgewreven met behulp van een éénschijfsmachine of een spraymachine.

1.2.2.1 Stofzuigen

Soms wordt de voorkeur gegeven aan het gebruik van een stofzuiger. Met een stofzuiger worden het tapijt en andere zachte en poreuze oppervlakken door middel van een mechanisch opgewekte luchtstroom schoongezogen, waarbij ook het onzichtbare (diepliggende) vuil wordt verwijderd.

- ☞ De stofzuiger moet voorzien zijn van een stoffilter, dat op voorschrift van de fabrikant moet worden vervangen.

1.2.2.2 Stof afnemen

- ☞ Met een stofbindende (wegwerp) doek wordt stof verwijderd van meubilair en voorwerpen.

1.2.3 Reiniging door middel van microvezeldoekjes

Voor vochtige reiniging kunnen reinigingsdoekjes die uit microvezels bestaan, worden gebruikt. De microvezeldoekjes zijn bedoeld om klam-vochtig te gebruiken met schoon water. Bij het gebruik van deze microvezeldoekjes is geen reinigingsmiddel nodig, omdat vet en olie zich hechten aan één van de polymeren van de microvezel. Hierdoor zijn microvezeldoekjes slecht uit te spoelen.

- ☞ Microvezeldoekjes dienen na gebruik (verzadiging met vuil) te worden gewassen bij 60°C. Bij dit wassen mag geen wasverzachter worden gebruikt.

De microvezels van de doeken zijn fijner van structuur en kunnen daarom bij reinigen onder druk met name gelakte materialen aantasten. Reinigen onder een te hoge druk dient daarom te worden vermeden.

Net als op de conventionele sopdoeken groeien micro-organismen uitstekend op de vochtige en vuile microvezeldoekjes.

1.2.4 Nat reinigen

- ☞ Nat reinigen van grote oppervlakken wordt altijd voorafgegaan door stofwissen (zie droog reinigen).

Nat reinigen van de vloer is een vloeronderhoudssysteem waarbij de schoonmaakhandeling voornamelijk nat en met relatief veel vocht wordt uitgevoerd.

- ☞ Voor het nat reinigen van vloeren wordt het zo genaamde twee-emmersysteem toegepast.

Met dit systeem wordt zoveel mogelijk scheiding tussen schoon en vuil water gecreëerd. Het systeem bestaat uit: mop, mopsteel, pers, rolframe en twee emmers met elk een andere kleur. Eén emmer is bestemd voor schoon water, waaraan een reinigingsmiddel is toegevoegd. De andere emmer is de spoelemmer en hierboven hangt de pers, die bedoeld is voor het uitpersen van de vuile mop.

De vloer blijft na nat reinigen nat achter en is een korte tijd onbegaanbaar.

Soms kan afhankelijk van de omstandigheden, bijvoorbeeld bij grote oppervlakken, de voorkeur worden gegeven aan het gebruik van een schrob/zuigmachine.

- ☞ Meubilair en voorwerpen worden met (wegwerp) sopdoeken met zeep- of synthetisch reinigingsmiddel gereinigd. Bij zichtbare vervuiling van het sopwater moet dit worden vervangen.

1.2.5 Sanitair reinigen

Sanitair is te onderscheiden in "schoon" sanitair, zoals wastafels en tegels, en "vuil" sanitair, zoals de binnenzijde van de toiletpot, de toiletbril, de ruimte achter het toilet en de lage tegels naast de toiletpot.

- ☞ Voor "schoon" en "vuil" sanitair worden aparte emmers en aparte (wegwerp) doeken gebruikt.

Voor de dagelijkse reiniging van "schoon" en "vuil" sanitair wordt een alkalisch reinigingsmiddel geadviseerd. Voor preventie en verwijdering van kalkaanslag van wasbakken, douches, badkuipen en toiletten wordt een zuur (ontkalkings)middel gebruikt (volg voor de frequentie het advies op van de fabrikant).

1.2.6 Reinigingsfrequentie

- ☞ Van ruimten waarin 7 dagen per week revalidanten komen, moet dagelijks de vloer worden gereinigd.
- ☞ Sanitaire ruimten worden 7 dagen per week, tweemaal per dag, sanitair gereinigd.
- ☞ De vloeren van de overige ruimten, zoals behandelkamers, laboratorium en gemeenschappelijke ruimten, worden gereinigd op alle dagen dat er revalidanten zijn geweest.
- ☞ Meubilair wordt, in alle ruimten, tweemaal per week gestoft.

De reinigingsfrequentie van strikt persoonlijke ruimtes in het revalidatiecentrum is sterk afhankelijk van het gebruik dat de individuele revalidant er van maakt. Om die reden kan hiervoor geen algemeen voorschrift worden gegeven.

De reinigingsprocedure van huishoudelijke artikelen, ruimten en meubilair is weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1: Reiniging huishoudelijke artikelen, ruimten en meubilair

Ruimte/artikel	Procedure
(Afwas)borstel (alleen kunststof)	Wordt gereinigd in de vaatwasmachine. Indien er geen vaatwasmachine is, na gebruik grondig met heet water uitspoelen, het water uitslaan en ophangen om te drogen.
Badkuip	Na ieder gebruik nat huishoudelijk reinigen, heet naspoelen en goed drogen.
Borstel	Indien borstels noodzakelijk zijn, dient gebruik te worden gemaakt van kunststof borstels, omdat houten borstels niet voldoende te reinigen zijn. Reiniging in de vaatwasmachine. Indien er geen vaatwasmachine is, na gebruik grondig met heet water uitspoelen, het water uitslaan en ophangen om te drogen.

Ruimte/artikel	Procedure
Eenschijfsmachine	De pads worden dagelijks na gebruik machinaal gewassen. De eenschijfsmachine (inclusief snoer) wordt wekelijks gereinigd.
Kasten	Kasten worden eenmaal per drie maanden, of vaker bij zichtbare verontreiniging, nat huishoudelijk gereinigd en gedroogd.
Materiaalwagen	De materiaalwagen wordt eenmaal per week gereinigd. Bij voorkeur beschikt iedere afdeling over een eigen materiaalwagen.
Moppen	De mopsteel wordt dagelijks gereinigd en vervolgens gedroogd. Er worden bij voorkeur wegwerpmoppen gebruikt. Indien dit niet mogelijk is, worden de moppen na elke werkdag bij 60 ° C gewassen en gedroogd.
Schrobautomaat/zuigmachine	De schrobautomaat/zuigmachine wordt na gebruik gereinigd en zo goed mogelijk gedroogd. Van de zuigmachine moeten de schoon- en vuilwatertank na gebruik worden geleegd en doorgespoeld met schoon water. Er mag geen water in de tank blijven staan. De borstels van de schrobautomaat worden na gebruik afgespoeld met schoon water, gedroogd en droog opgeborgen.
Sopdoeken	Er worden wegwerpsopdoeken gebruikt, of herbruikbare sopdoeken die in de wasmachine op minstens 60 ° C dienen te worden gewassen. Afhankelijk van de werkzaamheden worden de sopdoeken direct na gebruik of uiterlijk na 24 uur vervangen.
Sponsen	Sponsen niet gebruiken , omdat in een spons altijd vocht en grote aantallen micro-organismen achterblijven.
Toilet	Het toilet wordt tweemaal per dag, of indien gewenst vaker, sanitair gereinigd.
Toiletborstel	Een toiletborstel dient toiletgebonden te worden gebruikt. Wanneer een toiletborstel zichtbaar is verontreinigd, wordt deze gereinigd in een emmer met sop en na uitspoelen vervolgens droog bewaard (opgehangen in de toiletborstelstandaard).

Ruimte/artikel	Procedure
Toiletzitting	De toiletzitting wordt tweemaal per dag, of indien gewenst vaker, sanitair gereinigd.

2 Desinfectie

2.1 Definitie

Onder desinfectie wordt verstaan de irreversibele inactivering en/of reductie van micro-organismen (vegetatieve bacteriën en/of fungi en/of virussen en/of bacteriesporen) op levenloze oppervlakken, alsmede op intacte huid en slijmvliezen, tot een aanvaardbaar geacht niveau. Zie de WIP-richtlijn (Ziekenhuisserie): *Beleid reiniging, desinfectie en sterilisatie*.

2.2 Toepassing

Desinfectie moet beperkt blijven tot situaties waarin steriliteit niet vereist is, maar waarin reiniging alleen het besmettingsniveau onvoldoende reduceert, bijvoorbeeld wanneer ergens bloed op gespat is of bij besmetting met materiaal waarin bloed zichtbaar is. Indien desinfectie noodzakelijk is, verdient machinale thermische desinfectie de voorkeur. Machinale thermische desinfectie geschiedt door middel van water met een temperatuur van 65 tot 100°C of met stoom. Zie de WIP-richtlijn (Ziekenhuisserie): *Beleid reiniging, desinfectie en sterilisatie*.

Voor oppervlakken en artikelen die niet bestand zijn tegen hoge temperaturen, zal voor chemische desinfectie moeten worden gekozen. Zowel thermische desinfectie als chemische desinfectie moet altijd worden voorafgegaan door reiniging. Bij machinale thermische desinfectie is de reiniging in het proces opgenomen.

☞ Desinfectie moet worden uitgevoerd volgens protocol door op dit terrein goed geïnstrueerd personeel.

Voor de juiste toepassing van desinfectie zijn de volgende punten van belang.

- Voor desinfectie altijd eerst goed reinigen; bij bedpanspoelers en instrumentenwasmachines is reiniging in het desinfectieproces opgenomen.

Reiniging vooraf is noodzakelijk omdat desinfectantia door organisch materiaal, zoals bloed (eiwitten), gedeeltelijk onwerkzaam worden gemaakt. Is desinfectie noodzakelijk, dan moet men beseffen dat een desinfectans sneller en beter werkt naarmate het te desinfecteren oppervlak schoner is. Een desinfectans moet in de juiste concentratie worden toegepast en de voorgeschreven inwerktijd dient te worden aangehouden.

- Alleen chemisch desinfecteren in situaties waarvoor dat in de richtlijnen staat aangegeven.
- Uitsluitend gebruik maken van wettelijk toegestane desinfectantia.

Het gebruik van desinfectantia valt onder verschillende wetten:

- Wet op de geneesmiddelenvoorziening;
 - Wet op de medische hulpmiddelen;
 - Bestrijdingsmiddelenwet
 - Warenwet.
- Desinfectantia verdunnen en doseren volgens wettelijk gebruiksvorschrift, zoals vermeld op de bijsluiter en/of het etiket.

Tabel 2 geeft een overzicht van de verschillende desinfectantia en hun toepassingsgebied.

Tabel 2: Overzicht van desinfectantia en hun toepassing

Desinfectans	Toepassingsgebied	Opmerking
Chloor 250 ppm	Oppervlaktedesinfectie	Vlak voor gebruik aanmaken met koud water, omdat bij blootstelling aan de lucht de concentratie snel terugloopt. Bij hoge organische verontreiniging van de oplossing dient deze te worden vervangen. (Tegen het toevoegen van warm water aan chloor moet worden gewaarschuwd, omdat hierdoor chloorgas ontstaat).
Chloor 1000 ppm	Oppervlaktedesinfectie na verontreiniging met bloed of bloedbijmenging	Idem als chloor 250 ppm.
Alcohol 70%	Huid, handen (handalcohol) en materialen	Handalcohol bevat terugvettende middelen, om uitdroging van de handen bij veelvuldig gebruik te voorkomen.
Alcohol (60-90%) met of zonder toevoeging van 0,5% chloorhexidine (chloorhexidinetinctuur) of 1% jodium (jodiumtinctuur)	Huid	Zie de WIP-richtlijn (Ziekenhuisserie): <i>Desinfectie van huid en slijmvliezen.</i>
Povidonjood 10% in water of Chloorhexidine 0,2-1% in water	Slijmvliezen	Zie de WIP-richtlijn (Ziekenhuisserie) : <i>Desinfectie van huid en slijmvliezen.</i>
Jodiumpreparaten	Huid	Gebruiksconcentratie afhankelijk van preparaat en toepassing.

Voor een meer gedetailleerde beschrijving van deze desinfectantia wordt verwezen naar de WIP-richtlijnen (Ziekenhuisserie): *Beleid reiniging, desinfectie en sterilisatie.*

2.3 Desinfectie huishoudelijke artikelen, ruimten en meubelen

2.3.1 Wanneer is desinfectie noodzakelijk?

In het algemeen hoeft reiniging niet te worden gevolgd door desinfectie.

- ☞ Wanneer aan oppervlakken, meubilair of voorwerpen verontreiniging met bloed of andere lichaamsvochten wordt opgemerkt, moet direct als volgt worden gehandeld.
 - De verontreinigde plek wordt met wegwerpschoonmaakmateriaal gereinigd. Eventueel wordt vocht eerst opgenomen met behulp van een tissue. Hierbij worden handschoenen gedragen.
 - Na reiniging wordt de gereinigde plek gedesinfecteerd met chloor 1000 ppm of alcohol 70%. Het is van groot belang hierbij te letten op de inwerktijd en de concentratie van het desinfectans.

Reiniging vooraf is noodzakelijk omdat desinfectantia door organisch materiaal, zoals bloed (eiwitten), gedeeltelijk onwerkzaam worden gemaakt. Is desinfectie noodzakelijk, dan moet men beseffen dat een desinfectans sneller en beter werkt naarmate het te desinfecteren oppervlak schoner is. Een desinfectans moet in de juiste concentratie worden toegepast en de voorgeschreven inwerktijd dient te worden aangehouden.

Routinematige desinfectie is niet zinvol en dient dan ook niet plaats te vinden.

Voor extra informatie kunt u de WIP-richtlijn (Ziekenhuisserie): *Reiniging en desinfectie van ruimten, meubilair en voorwerpen* raadplegen.

2.3.2 Desinfecteren

Voor desinfectie van vloeren en oppervlakken groter dan 0,5 m² wordt meestal een desinfectiemiddel op basis van chloor gebruikt in een concentratie van 250 ppm.

Voor desinfectie van oppervlakken waarop mogelijk besmet materiaal, zoals bloed of andere lichaamsvochten met al dan niet zichtbare bloedbijmenging is gemorst, volstaat deze oplossing niet omdat ze onvoldoende werkzaam is tegen het hepatitis B-virus (HBV), het hepatitis C-virus (HCV) en het humane immunodeficiëntievirus (HIV). In dat geval is desinfectie met een 1000 ppm chlooroplossing vereist.

- ☞ De reeds gereinigde oppervlakken en voorwerpen worden zodanig behandeld met een desinfecterende chlooroplossing, dat alle oppervlakken en voorwerpen tenminste 5 minuten vochtig blijven.

Dit is de minimale tijd die nodig is om het desinfectans chloor te laten inwerken.

Men laat het gedesinfecteerde oppervlak aan de lucht drogen.

Het is noodzakelijk dat het desinfectans exact gedoseerd wordt. Voor elk desinfectans geldt daarnaast dat de gebruiksvorschriften op de etiketten van de containers met desinfectans gehanteerd dienen te worden.

Voor desinfectie van kleinere oppervlakken en materialen kan alcohol 70% worden gebruikt. Het gehele oppervlak dient hiermee bevochtigd te worden, waarna droging aan de lucht plaatsvindt.

Voor gedetailleerde informatie betreffende de aard en de toepassing van desinfectie en desinfectantia wordt verwezen naar WIP-richtlijn (Ziekenhuisserie): *Beleid reiniging, desinfectie en sterilisatie*.

3 Sterilisatie

3.1 Definitie

Een proces dat alle micro-organismen op of in een voorwerp doodt of inactiveert, zodanig dat de kans op aanwezigheid van levende organismen per gesteriliseerde eenheid kleiner is dan 1 op 10^6 . Zie ook de WIP-richtlijn (Ziekenhuisserie): *Beleid reiniging, desinfectie en sterilisatie*.

(Her)sterilisatie van hulpmiddelen en verpleegartikelen zal als regel in het revalidatiecentrum niet adequaat kunnen plaatsvinden. De eisen die aan procescontrole en kwaliteitsbeheersing van sterilisatie worden gesteld, zijn zodanig dat hieraan in een revalidatiecentrum meestal niet kan worden voldaan [1]. De sterilisatie kan beter plaatsvinden op een Centrale Sterilisatie Afdeling (CSA) van een ziekenhuis of in een sterilisatiebedrijf.

- ☞ Steriliteit is vereist voor instrumenten, katheters, vloeistoffen en dergelijke, die rechtstreeks in contact komen met steriele weefsels, organen of lichaamsvochten.

4 Aanschaf materialen

- ☞ Bij de aanschaf van meubilair, apparaten, verpleegartikelen en dergelijke door de instelling moet gelet worden op de mogelijkheden om te reinigen, desinfecteren of steriliseren. Als het gaat om aanschaf door of namens revalidanten wordt vanuit de instelling het dringende advies gegeven om eveneens te letten op de mogelijkheid van reiniging en desinfectie.

Artikelen die voor desinfectie in aanmerking (kunnen) komen, moeten bestand zijn tegen alcohol 70% of chloor 1000 ppm.

5 Instrumenten en verpleegartikelen

5.1 Algemene regels

Voor het behandelen van instrumentarium na gebruik tot aankomst op de CSA gelden de volgende uitgangspunten.

Het gebruik van wegwerpinstrumenten verdient de voorkeur.

- ☞ Gebruikt instrumentarium moet altijd als besmet worden behandeld.
Gebruikt instrumentarium moet daarom altijd gescheiden worden gehouden van schoon (gedesinfecteerd of gesteriliseerd) instrumentarium.
- ☞ Her te gebruiken instrumenten die niet zijn gebruikt maar wel zijn uitgepakt en klaar gelegd voor de behandeling, moeten opnieuw gedesinfecteerd of gesteriliseerd worden; reiniging opnieuw is niet nodig.

Machinale reiniging verdient altijd de voorkeur boven handmatige reiniging.

- ☞ Bij handmatige reiniging moeten een plastic schort, handschoenen en oogbescherming worden gedragen.
Aanbevolen wordt om zoveel mogelijk onder het wateroppervlak te borstelen, teneinde spetteren en spatten te voorkomen.

- ☞ Indien het reinigen (en desinfecteren of steriliseren) niet in eigen beheer wordt gedaan, dienen over de wijze van bewaren van het gebruikte instrumentarium tot het moment van reiniging (en desinfectie of sterilisatie) afspraken te worden gemaakt met degenen die deze werkzaamheden uitvoeren (bijvoorbeeld de afdeling CSA van een ziekenhuis). Zie als voorbeeld WIP-richtlijnen (Ziekenhuisserie): *Bewaren en transporteren van gebruikt instrumentarium en Ultrasonische reiniging*.

5.2 Sterilisatie

- ☞ Steriliteit is vereist voor instrumenten, katheters, vloeistoffen en dergelijke, die rechtstreeks in contact komen met steriele weefsels, organen of lichaamsvochten.

5.3 Desinfectie

Desinfectie met chloor 1000 ppm of alcohol 70% van materialen, apparaten en verpleegartikelen is alleen noodzakelijk als er zichtbaar bloed (of bloedbijmenging) op aanwezig is. Grondige reiniging met water en een schoonmaakmiddel moet aan desinfectie vooraf gaan. Deze procedure moet direct of zo spoedig mogelijk na het morsen worden uitgevoerd. Wanneer er geen sprake is van bloed of bloedbijmenging kan met reiniging alleen worden volstaan.

5.4 Bewaren en transport van gebruikt instrumentarium

In de WIP-richtlijn (Ziekenhuisserie): *Bewaren en transporteren van gebruikt instrumentarium* wordt beschreven hoe het instrumentarium na gebruik moet worden behandeld, vóór verdere verwerking op de CSA.

5.5 Spel- en oefenmateriaal

- ☞ Oefentrappen, wiebelplanken en dergelijke moeten minstens éénmaal per maand, of bij zichtbare verontreiniging, worden gereinigd, evenals balken, knotsen, stokken, halters, speel- en oefenmatten.
- ☞ Leer wordt bij voorkeur niet gebruikt, omdat het moeilijk is leer goed te reinigen.
- ☞ De buitenkant van de zandzakken en de oefenmatten moeten minstens éénmaal per maand worden gereinigd en bij iedere zichtbare verontreiniging.
- ☞ Oefenmatten worden zodanig gemerkt dat steeds dezelfde zijde van de mat het vloeroppervlak raakt.
- ☞ De oefenmat wordt per revalidant bedekt, bijvoorbeeld met een laken of een wegwerpbeschermlaag.
- ☞ Bij het opbergen moeten de matten met de zijden (niet de vloerzijde) tegen elkaar worden gehangen.
- ☞ De materialen worden afgesloten en stofvrij bewaard.
- ☞ Materialen die bij verregaande slijtage niet meer goed reinigbaar zijn worden tijdig vervangen.
- ☞ Hulpmiddelen moeten goed gereinigd kunnen worden.

Kunststof heeft als materiaal in principe de voorkeur. Hout kan alleen gebruikt worden wanneer het glad geschuurd en gelakt is. Ook de constructie van de hulpmiddelen is van belang.

☞ Hulpmaterialen ten behoeve van ademtherapie zijn revalidantgebonden en worden dagelijks huishoudelijk gereinigd (bijvoorbeeld in de vaatwasmachine tijdens een aparte wasbeurt).

☞ Textiel moet gewassen kunnen worden bij 60°C.

Ook materiaal voor bekleding, elastiek, klittenband, keperband en schapenvacht moet aan die eis voldoen. Zie de WIP-richtlijn (Ziekenhuisserie): *Linnengoed*.

☞ Spel- of oefenmateriaal van textiel en van polyether of schuimrubber dat niet bekleed kan worden met een vochtwerende hoes, is bij voorkeur persoonsgebonden.

Het is vaak niet mogelijk deze materialen regelmatig te reinigen. Bij zichtbare verontreiniging moet het materiaal vervangen worden indien dit mogelijk is.

☞ 'Therapeutic putty' bestemd voor het oefenen van handen wordt uitsluitend persoonsgebonden gebruikt en bij sterke verontreiniging vervangen.

Onderstaande Tabel 3 beschrijft in het kort de reinigungs-, desinfectie- of sterilisatie procedure per verpleeg- of verzorgingsartikel.

Tabel 3: Procedure per verpleeg- of verzorgingsartikel

Artikel	Procedure
Aantrekhelp voor steunkousen	Revalidantgebonden. Bij zichtbare verontreiniging nat reinigen en drogen.
Antidecubitusmateriaal zoals <ul style="list-style-type: none"> ○ siliconenkussen ○ siliconenmatras ○ windring 	Revalidantgebonden. Moet volgens voorschrift van de leverancier en in elk geval als het zichtbaar vuil is, worden gereinigd. Het gebruik van hoezen voor kussens wordt aanbevolen. Stoffen moeten wasbaar zijn op een temperatuur van 60 ° C.
Badbrancard	Na ieder gebruik nat reinigen en drogen.
Bedframe	Eenmaal per week, of bij zichtbare verontreiniging, nat reinigen en drogen.
Bedgordijnen	Eenmaal per 6 maanden, of eerder bij zichtbaar vuil machinaal wassen.
Bedhek	Eenmaal per week nat reinigen en drogen.
Bedpan (po)	Na gebruik legen, reinigen en thermisch desinfecteren d.m.v. bedpanspoeler.
Brancard	Bij zichtbare verontreiniging nat reinigen en minimaal eenmaal per week.
Dekens/dekbedden	Zowel katoenen als kunstvezel dekens worden eenmaal per week machinaal gewassen.
Dekenboog	Eenmaal per week nat reinigen en drogen.

Artikel	Procedure
Eifeltje (metalen wandelstok met drie of vier poten)	Eenmaal per week nat reinigen en drogen. Handvatten eenmaal per dag nat reinigen en drogen. Tenzij revalidantgebonden.
Elleboogkruk	Eenmaal per week nat reinigen en drogen. Armsteunen eenmaal per dag nat reinigen en drogen. Tenzij revalidantgebonden.
Extensiemateriaal	Frame en steunen eenmaal per dag nat reinigen. Tenzij revalidantgebonden.
Fixatiezwachtels	Minstens eenmaal per week en bij verontreiniging verschonen.
Gebitskom	Eenmaal per dag afwassen in vaatwasser (voorkeur) of handmatig afwassen.
Glijzeil (om revalidant in bed te verplaatsen)	Revalidantgebonden. Reiniging bij zichtbare vervuiling, na het reinigen goed drogen.
Instrumenten	Reiniging en thermische desinfectie d.m.v. instrumentenwasmachine, hierna sterilisatie afhankelijk van het gebruik, of procedure uitbesteden aan CSA van een ziekenhuis of een sterilisatiebedrijf. Zie de WIP-richtlijn (Ziekenhuisserie): <i>Bewaren en trans-porteren van gebruikt instrumentarium</i> voor het transport van gebruikt instrumentarium.
Loophulpmiddelen zoals <ul style="list-style-type: none"> ○ eifeltje ○ elleboogkruk ○ looprek ○ rollator ○ Arjo-walker ○ wandelstok 	Eenmaal per week nat reinigen en drogen.
Luchtkussen/luchtmatras	Eenmaal per maand reinigen.
Losse hoes (textiel)	Gebruikt als onderlaken 1 x per week wassen in de wasmachine bij minimaal 60 ° C.
Mitella's	Eenmaal per week en bij zichtbare verontreiniging verschonen.
Nachtkastje	-buitenkant eenmaal per week nat reinigen. -binnenkant eenmaal per 2 maanden nat reinigen (in overleg met de revalidant).
Nagelborstel	Revalidant gebonden. Na gebruik grondig uitspoelen, uitslaan en ophangen om te drogen.
Otoscoop	Wegwerp oorstuk gebruiken.

Artikel	Procedure
Orthese	Reinigen conform advies fabrikant.
Papegaai	Eenmaal per week nat reinigen en drogen.
Pincet	Zie instrumenten.
Po	Zie bedpan.
Postoel	De zitting wordt na gebruik nat gereinigd en gedroogd. De gehele postoel wordt 1 x per week gereinigd en gedroogd.
Rollator	Zie loophulpmiddelen.
Rolstoel	Bekleding dient intact te zijn. Het onderliggend materiaal is moeilijk te reinigen. -zitting/armleuning/werkblad: eenmaal per week of bij zichtbare verontreiniging. -geheel: eenmaal per week nat reinigen en drogen.
Scheerapparaat elektrisch	Revalidant gebonden. Na elk gebruik uitborstelen.
Scheerkwast	Revalidant gebonden -na gebruik grondig uitspoelen met heet water, uitslaan en met borstel omlaag laten drogen.
Slings	Eenmaal per week en bij zichtbare verontreiniging verschoneren.
Speelgoed	Eenmaal per week nat reinigen en drogen.
Sputumbeker	Wegwerpsputumbeker in een stabiele houder gebruiken. -minimaal eenmaal per dag vervangen. De sputumbeker wordt gesloten in de container voor huishoudelijk afval gedeponeerd.
Stoel	Bij zichtbare verontreiniging nat reinigen.
Tafel	Afhankelijk van het materiaal eenmaal per dag nat of droog reinigen.
Therapeutic putty (kneedmateriaal om handen te oefenen)	Revalidant gebonden. Bij sterke verontreiniging dient het materiaal te worden vervangen.
Tillift	-Frame: bij zichtbare verontreiniging of eenmaal per week nat reinigen. -Textiel deel: revalidantgebonden, eenmaal per week en bij zichtbare verontreiniging wassen in de

Artikel	Procedure
	wasmachine.
Thermometer	Na verwijdering beschermhoesje, de thermometer afnemen met alcohol 70%.
Urinaal	Na gebruik in bedpanspoeler legen en vervolgens reinigen en thermisch desinfecteren.
Vezelmatras	Eenmaal per week en bij zichtbare verontreiniging wassen in de wasmachine.
Verbandbekken, metalen nierbekken	Na gebruik reinigen en thermisch desinfecteren in bedpanspoeler.
Verbandkar	Eenmaal per week nat reinigen, materialen pas op de kar terugplaatsen als de kar geheel droog is. De binnenkant van de kar wordt drie keer per jaar schoongemaakt.
Waskom	Na gebruik legen, reinigen en desinfecteren in bedpanspoeler en vervolgens droog opslaan.
Waterbed	Buitenzijde eenmaal per week, of na zichtbare verontreiniging, nat reinigen. Inhoud: Er dient wel een voor dit doel geschikt desinfectans te worden gebruikt.
Zandzakken	Zandzakken moeten gemaakt zijn van glad en goed te reinigen materiaal en worden bij zichtbaar vuil of bij wisseling van gebruiker gereinigd.

Bijlage A. Literatuur

- 1 NEN. Wegwijzer Richtlijnen steriliseren en steriliteit.